

СЕКЦІЯ № 4:
**«ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНІ ПРАКТИКИ ДИЗАЙНУ В
СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ТА В
ХУДОЖНЬО-КУЛЬТУПРОЛОГІЧНІЙ ОСВІТІ»**

Одербінський Ю.В.,

кандидат мистецтвознавства, доцент,
завідувач кафедри дизайну ВП «Миколаївська
філія Київського національного університету
культури і мистецтв», м. Миколаїв

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АКЦИДЕНТНИХ ШРИФТІВ В ДИЗАЙНІ
ПЛАКАТІВ**

Сучасна типографіка свідомо використовує різні принципи побудови шрифтових композицій для залучення уваги багатьох цільових груп населення. Враховуючи чіткі завдання певного шрифтового напису, дизайнери обирають один із необхідних форм шрифтової побудови, де обов'язкове важливе значення має композиційна будова текстових блоків.

Плакат – це різновид друкованої графіки, набірно-шрифтове або художньо-ілюстроване багатоформатне видання, що містить в оглядово-стислому вигляді інформацію рекламного, агітаційного, інструктивно-методичного, учбового та іншого характеру [1].

Шрифтова композиція будь якого плакату може бути утворена, в залежності від характеру змісту тексту, за допомогою загальновідомих композиційних принципів: рівновага, супідрядність, домірність, цілісність, єдність.

Рівновага в шрифтовій композиції досягається завдяки симетричному розташуванню усіх шрифтових написів та блоків на площині або асиметричному їх розташуванню в системі гармонійної рівноваги. Обов'язкове виявлення шрифтового композиційного центру відноситься до принципу супідрядності і виявляється за допомогою відмінності форми, кольорів, кегелів тощо. Домірність – це питання пропорцій, розмірів та масштабності, як заголовків, так і другорядних текстів, при цьому використовуються прийоми перспективи, метричного і ритмічного повтору. Цілісність і єдність у шрифтових композиціях виявляється взаємозв'язками усіх складових різних текстів, без зайвих фрагментів.

Крім того, аналізуючи побудову шрифтових композицій плакату, спостерігається й закономірне застосування гармонії в одновекторному композиційному консонансі та багатовекторному композиційному дисонансі, де асиметричні багатшарові тексти виявляють не лише красу випадковості, а й викликають різні емоції.

Сьогодні емоційні шрифти пов'язують із акциденцією – від латинського *accidentia*, що означає «випадковість». Акцидентні шрифти (англ. *Display Faces*), призначені для виділення (акциденції) та використовуються у більшості в заголовках. На відміну від текстових шрифтів — акцидентні спроектовані таким чином, що вони мало придатні для використання в шпальтовому складанні та верстанні текстів, які довші за кілька слів.[2]

За висновками Т.О.Іваненко виразність акцидентного шрифту і його емоційний вплив на людину виникає на основі послідовної низки асоціацій, викликаних колишніми переживаннями, а також гармонійним поєднанням перцептивних властивостей: рівноваги, простоти, умовності, значення, виразності, простору і кольору. На емоційний стан людини впливає безпосередньо ідея акцидентного шрифту, образ, втілений у букві за допомогою графічних засобів. Характеристики візуального ряду у поєднанні з організацією перцептивних відносин формують цілісні візуальні образи, забарвлені безліччю значень і відтінків емоцій, «розчинених» у конкретності образу [3].

Форма побудова літер також чітко наслідує принципам композиційних ілюзій, де пропорційно витягнута догори літера звужує простір і стає легкою, а витягнута по горизонталі – розширює простір і стає важкою.

Аналізуючи можливості акцидентного шрифту можна виявити чіткі появи емоційного впливу не лише через форму літер, що на образно-змістовому рівні викликають відповідний емоційний стан, а й через метричні і ритмічні інтервали між літерами, словами і строками. Для зручності описово-порівняльного аналізу застосуємо загальновідомі поняття текстових інтервалів: кернінг, трекінг і інтерліньяж [4].

Кернінг – це рівномірна відстань між літерами, що варіюється в межах одного слова [4]. Метричне збільшення інтервалів між літерами дозволяє виявити характер слова та надати позитивний емоційний настрій, а зменшення інтервалів навпаки викликає негативу емоцію людини.

Трекінг – пропорційна зміна інтервалів між словами та між сусідніми літерами для поліпшення зовнішнього вигляду і легкості читання тексту. Цей параметр відповідає за індивідуальну роботу з кожною літерою і підбір її місцеположення залежно від вибраного шрифту, малюнка самої літери та змістового навантаження слова інше [4]. Інтервал між словами також є важливим для емоційного сприйняття, де за допомогою шрифту ми можемо зацентувати увагу або зробити необхідну паузу. Наприклад, якщо уявити слово (мовчати) як прямокутний модуль, за допомогою схеми можна відтворити цю дію. Тобто текст плакату у рядку можна подавати через певні паузи, акцентуючи на конкретному слові.

Вибір €	Вибір €
Звичайний напис	Емоційний

Інтерліньяж (з фр. *interligne* — «написане між рядків») — міжрядковий пробіл, відстань по вертикалі між двома базовими лініями рядків, міжрядковий інтервал. [4].

Для акцидентного шрифтового напису на плакаті використовують різні види вирівнювання: 1) прямокутний блок, що розміщений у чіткій послідовності до змісту і для підсилення емоційного враження; 2) вирівнювання по краях (для сконцентрованого читання); 3) вирівнювання від центра великими літерами (для швидкого сприйняття); 4) вирівнювання по лівому або правому краю (додаткова концентрація на лівому або правому полі в залежності від розташування зображення).

ОБЕРЕЖНО МІСТ	ОБЕРЕЖНО МІСТ
НЕ ВІРНО	ВІРНО

Розглядаючи «застерігаючий» напис «Обережно міст» спостерігаємо зліва невдалий приклад заклику, де за рахунок надвеликого пробілу між рядками текст сприймається невпевнено, тоді як справа має логічну емоційну взаємодію слів.

До акцидентних шрифтових написів, що застосовують в плакатах сьогодні належать й принципи лєтерингу і каліграми, що дозволяє зробити шрифтові тексти плакату більш емоційними та оригінальними «вписаними в форму».

Також, останнім часом стрімко розвивається «креолізований текст». За О.Ісаєвою – «це складне текстове утворення, у якому поєднуються вербальні (тобто словесні) та невербальні (що належать до інших знакових систем) елементи. Вони створюють певне візуальну смислову єдність, що комплексно впливає на реципієнта» [5]. До креолізованих текстів, що відповідають аналізу нашого дослідження можна віднести дуддли та тематичні трансформаційні абетки, композиційно-змістова будова яких

направлена на виявлення характеру літер на основі певного контексту або джерела творчості, концентруючись на формі порівняння і компіляції. Їх застосування в тематичних плакатах і медіапросторі завжди зосереджує увагу глядачів та викликає позитивні емоції.

Отже, підсумовуючи аналіз застосування акцидентних шрифтів в дизайні плакату, визначено їх важливу роль у підсиленні сприйняття різноматичних шрифтових написів через композиційне компоновання форм і текстових інтервалів та їх композиційно-змістове наповнення.

Список використаних джерел:

1. Іваненко Т. О. Емоційний потенціал акцидентного шрифту // Вісник ХДАДМ. – Харків: ХДАДМ. – №4. – 2011. – С.14-16.
2. Ісаєва О. Креолізований текст на уроках світової літератури як фактор активізації читацької діяльності [Електронний ресурс] / О. Ісаєва. – Режим доступу до ресурсу: http://media.ippo.kubg.edu.ua/wpcontent/uploads/2014/08/isaeva_kreolizovanyj_tekst.doc (дата звернення: 05. 11.2021). – Назва з екрана.
3. Плакат // Большая российская энциклопедия. Том 26. — М., 2014. — С. 338.
4. Технологія набору та верстки [Текст] : навч. посіб. / Д. В. Васишин, О. М. Васишин ; за ред. О. В. Мельникова ; рец.: О. М. Величко, М. С. Антоник, Ю. Ц. Жидецький. — Львів : Укр. акад. друкарства, 2011. — 272 с.
5. Феличи Дж. Типографіка: шрифт, верстка, дизайн / Дж. Феличи. – СПб : БХВ-Петербург, 2004. – 496 с.

Мандра А.В.,

кандидат технічних наук, доцент за наказом кафедри дизайну ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

СУЧАСНА АНІМАЦІЯ – ЦЕ ПРОСТО

Анімація (animation) - похідне від латинського "anima" - душа, отже, анімація означає одушевлення або пожвавлення. У сучасному кіно анімацію частіше називають мультиплікацією (дослівно - "розмноження"). Мистецтво анімації, як це не парадоксально, старше за саме кіно, яке багато в чому саме їй зобов'язано своїм народженням.

На початку ХХІ ст. стають популярними програми, що дозволяють без надмірних зусиль створювати прості класичні мультфільми. Це явище стало поштовхом до створення анімаційних фільмів широкими масами народу.

Види сучасної анімації

- Графічна (мальована) анімація — класичний вид анімації, де об'єкти малюються вручну (сьогодні часто переносять малюнки на комп'ютер).